

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 2844/10
26.05.2010. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović i Vide Petrović-Škero, članova veća, u parnici tužilje M.T. iz B., čiji je punomoćnik G.B., advokat iz B., protiv tuženog T.J. iz B., čiji je punomoćnik L.J.N., adv. iz B., radi zaštite od nasilja u porodici, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž.11871/08 od 15.10.2008. godine, u sednici održanoj 26.05.2010. godine, doneo je

P R E S U D U

PREINAČUJU SE presuda Okružnog suda u Beogradu Gž.11871/08 od 15.10.2008. godine i presuda Trećeg opštinskog suda u Beogradu P.275/07 od 08.05.2008. godine, tako što se izriče mera zaštite od nasilja u porodici zabranom pristupa tuženom J.T. u prostor - stan koji se nalazi u B. u kome tužilja M.T. živi, a u narednom periodu do šest meseci.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Trećeg opštinskog suda u Beogradu P.275/07 od 08.05.2008. godine, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da se obaveže tuženi da se iseli iz stana koji se nalazi u B., u kome stanuje sa tužiljom, pod pretnjom prinudnog izvršenja. Stavom drugim izreke, obavezana je tužilja da tuženom naknadi troškove parničnog postupka.

Presudom Okružnog suda u Beogradu Gž.11871/08 od 15.10.2008. godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužilje i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv pravnosnažne presude donesene u drugom stepenu, tužilja je izjavila reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pravilnost pobijane presude u smislu čl.399. ZPP, Vrhovni kasacioni sud je našao da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilja je zaključila brak sa tuženim ...1996. godine. Taj brak je razveden presudom po tužbi tuženog ...2006. godine. Tužilja je po razvodu braka pokrenula parnicu radi podele bračne tekovine (koja do danas nije okončana). Posle razvoda parnične stranke su nastavile da zajedno stanuju u stanu koji se nalazi u B. Do nesuglasica između njih koje su započete i pre razvoda braka, a nastavljene po razvodu, od strane tužilje su okarakterisane kao psihičko maltretiranje (bacanje ličnih stvari, zaključavanje prostorija i delova nameštaja). Dolazilo je i do fizičkih sukoba u kojima je intervenisala policija, a tužilja je o tome pribavila i lekarska uverenja. Tuženi je zaključio novi brak i često odsustvuje iz stana u kome živi sa tužiljom. Tužilja je svoj zahtev radi zaštite od nasilja u porodici zasnovala na činjenicama da stalno trpi fizičko i psihičko nasilje jer je tuženi vređa, izbacuje njene lične stvari iz stana, zbog čega se ...2006. i ...2007. godine obraćala MUP-u i pribavila lekarsko uverenje. Iz nalaza Instituta za mentalno zdravlje, prvostepeni sud je utvrdio da je tužilja anksiozna - visoko napeta osoba, sa značajnom depresivnošću i osećajem ugroženosti prema svetu oko sebe, a time i prema bivšem suprugu, kao i da je usled toga verovatno i nastala primarna reakcija na propadanje braka i dovela do reakcije «kontraofanzive» koja je rezultirala povišenom spremnošću ka interpretacijama. Tužilja dešavanja i postupke drugih procenjuje kao preterano ugrožavajuće, što rezultira dominacijom osećanja straha, napetosti i depresivnosti. Kod tuženog uz registrovanu pasivno-agresivnu dimenziju ličnosti evidentirana je slabost inhibitornih mehanizama koji mogu dovesti do agresivnih elemenata u ponašanju. Tužilju doživljava kao izvor razočarenja, pretnji i ugrožavanja. Impulsivnost i potencijalna slabost kontrole uz depresivni kvalitet raspoloženja može da rezultira neadekvatnim postupcima. U konkretnom slučaju povišena interpretativna sklonost tužilje uslovlila je nesumnjivo pogoršanje u njihovim odnosima.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su zaključujući da nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi za pružanje zaštite od nasilja u porodici, odbili tužbeni zahtev.

Osnovano se u reviziji ukazuje na pogrešnu primenu materijalnog prava.

Prema čl.197. stav 1. Porodičnog zakona, nasilje u porodici jeste ponašanje kojim jedan član porodice ugrožava telesni integritet, duševno zdravlje ili spokojstvo drugog člana porodice. Stavom 2. istog člana navedeni su karakteristični vidovi nasilja u porodici koji se u praksi najčešće ispoljavaju.

Nasilje u porodici podrazumeva svako ponašanje koje odstupa od standarda uobičajenog ophođenja i komuniciranja sa članovima porodice, za koje, da bi bilo kvalifikovano kao nasilje u porodici, nije

neophodan određeni kontinuitet (trajnost i višekratnost takvog ponašanja), već je u određenim situacijama dovoljan i jedan akt ponašanja koji ima karakter nasilja u porodici.

Mere zaštite propisane su članom 198. stav 2. Porodičnog zakona. Zakonom predviđene mere zaštite nisu samo kazna za učinioca nasilja u porodici. One imaju i preventivno dejstvo jer opominju i upozoravaju učinioca na to kakve ga zakonske posledice očekuju za slučaj da ubuduće ponovi svoje delo, pa deluju i u cilju sprečavanja ponavljanja nasilničkog ponašanja. Mere zaštite moraju biti efikasne i svrsishodne kako bi mogle ostvariti svoj cilj na planu prevencije, kako posebne tako i opšte, a njihov krajnji cilj je zaštita porodice kao osnovne ali i najznačajnije zajednice ljudskog društva, kako kao celine tako i svakog njenog člana pojedinačno. One ne štite samo žrtve nasilja, već i počiniocce, jer ih svojim postojanjem i delovanjem osujećuju u ponavljanju takvog nedozvoljenog ponašanja i zaštićuju od ponovnog trpljenja zakonskih posledica. Za žrtve porodičnog nasilja ove mere zaštite treba da budu takve da obezbede mir, spokoj i bezbednost za određeni vremenski period, život bez straha od daljeg nasilja, oslobađanje od trauma i oporavak od zadobijenih povreda.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, opisano ponašanje tuženog - fizički sukobi koje je tužilja dokumentovala i medicinskim izveštajima (... 2007. godine tuženi je tužilju vratima udario u predelu desne noge, prema izveštaju lekara Kliničkog centra Srbije kome se obratila ... 2007. godine, konstatovano je da je pre tri dana dobila udarac tvrdim predmetom u predelu leđa sa leve strane i predelu levog kolena, gde se nalazi manja modrica), bacanje ličnih stvari tužilje, zaključavanje prostorija i delova nameštaja, predstavlja nasilje u porodici, u smislu člana 197. stav 2. tač.1 i 6. Porodičnog zakona.

Kada ugrožavanje postoji, potrebno je odrediti adekvatnu meru zaštite u skladu sa odredbama čl.198. Porodičnog zakona.

Sud nije vezan granicama tužbenog zahteva i predloženom merom (čl.287. stav 1. i 2. Porodičnog zakona). To znači da ukoliko utvrdi da određeni vid nasilja u porodici postoji, te da je radi njegovog sprečavanja neophodno odrediti određenu meru zaštite, mora voditi računa o tome da ona bude delotvorna i svrsishodna.

S obzirom da ovakvo ponašanje tuženog i izveštaj Instituta za mentalno zdravlje, prema kome kod tuženog, s obzirom na njegovu impulsivnost i potencijalnu slabost kontrole, uz depresivni kvalitet raspoloženja, može rezultirati neadekvatnim postupcima, Vrhovni kasacioni sud nalazi da je opravdano izricanje mere zaštite od nasilja u porodici - zabrana pristupa u prostor - stan u kome tužilja živi. Ova mera određena je na osnovu čl.198. stav 3. Porodičnog zakona, Vrsta mere određena je u skladu sa stepenom nasilja koji je tuženi ispoljio prema tužilji i preduzetim fizičkim aktima koje je tužilja pretrpela i psihičkom uznemiravanju kojem je bila izložena, a što je dovelo do ugrožavanja njenog spokojstva.

Za obe strane zajedno, s obzirom da je prema nalazu i mišljenju Instituta za mentalno zdravlje ponašanje parničnih stranaka uzajamno povezano i uslovljeno, ta određena vremenska (do šest meseci) i prostorna distanca treba da obezbedi stvaranje uslova za iznalaženje rešenja u cilju prevazilaženja nastale situacije i stabilizacije međusobnih odnosa. Pri tome se ovako određena mera može produžavati sve dok ne prestanu razlozi zbog kojih je određena (čl.199. Porodičnog zakona), a može i prestati pre isteka vremena ako prestanu razlozi zbog kojih je mera određena.

Na osnovu čl.407. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović,s.r.